

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/50/2019
Identifikačné číslo spisu: 4218010214
Dátum vydania rozhodnutia: 07.04.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:4218010214.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Martina Bargela na neverejnom zasadnutí konanom 7. apríla 2020 v Bratislave, v trestnej veci obvineného O. I. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, o dovolaní obvineného O. I. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 1To/17/2019 z 12. marca 2019 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Komárno, sp. zn. 3T/38/2018 z 22. novembra 2018, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného O. I. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Komárno, sp. zn. 3T/38/2018 z 22. novembra 2018, bol obvinený O. I. uznaný za vinného zo spáchania zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona na skutkovom základe, že

- od presne nezisteného času v období od roku 2013 do presne nezisteného času v roku 2014 v D. na S. ulici XX v byte č. XX od presne nezisteného času od roku 2014 do presne nezisteného času mesiaca október roku 2017 v D. na ulici X.D. v byte č. XXX/XX a od presne nezisteného času mesiaca október roku 2017 do 21. novembra 2017 v D. na S. ulici XX, v byte č. XX, v ktorých žil v spoločnej domácnosti so svojou družkou B. I., nar. XX. O. XXXX a ich spoločnými maloletými deťmi O.. I., nar. XX. W. XXXX a B. I., nar. XX. E. XXXX im fyzicky a psychicky ubližoval tým spôsobom, že poškodenú B. I. po tom, čo niečo neurobila presne podľa jeho predstáv alebo okamžite, najmä ak mu nezabezpečila cigarety, ju najmenej raz do týždňa presne nezisteným spôsobom udieral do rôznych častí jej tela, fackal a kopal do jej nôh, pričom jej kričiac vulgárne nadával, zakazoval jej vychádzať z bytu von, nútil ju k poskytovaniu sexuálnych služieb cudzím mužom za odplatu, ktorú ihneď utratil na hracích automatoch, pričom poškodená B. I. opakovane zo strachu pred ďalšími bitkami utekala k svojej matke G. I. alebo sestre G. S. a v presne nezistenom čase v decembri roku 2016 poškodenú B. I. presne nezisteným spôsobom fackal, v dôsledku čoho padla a udrela si hlavu o stôl, pričom lekárske

vyšetrenie nevyhľadala, pravdepodobne dňa 3. januára 2017 ju presne nezisteným spôsobom udieral do zadku, do oblasti bedier a stehien, čím jej spôsobil hematóm v oblasti lopaty panvovej kosti vpravo o veľkosti 10 x 10 cm, na zadku vpravo o veľkosti 5 x 5 cm, na pravom stehne veľkosti 5 x 5 cm a viacpočetné menšie hematómy stehna, pričom po tomto útoku spolu so svojimi maloletými deťmi odišla k svojej matke G. I. a následne sestre Hilde S., pričom dňa 4. januára 2017 po tom, ako sa vrátila do ich spoločného bytu pre svoje veci a veci maloletých detí, ju najprv silno chytil za vlasy a ucho a ťahajúc ju za ruku ju vytiahol z bytu von a takto s ňou bežal asi 100 metrov, pričom od presne nezisteného času od mesiaca apríl 2017 zakázal poškodenej navštevovať jej príbuzných, pri telefonátoch poškodenej s matkou G. I. musela dať telefón na hlasný odposluch, aby tento rozhovor počul aj on.

Za to bol obvinenému O. I. uložený podľa § 208 ods. 3 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Krajský súd v Nitre uznesením, sp. zn. 1To/17/2019 z 12. marca 2019 odvolanie prokurátora a obvineného O. I. proti rozsudku Okresného súdu Komárno, sp. zn. 3T/38/2018 z 22. novembra 2018, na verejnom zasadnutí postupom podľa § 319 Trestného poriadku zamietol ako nedôvodné.

Proti označenému uzneseniu Krajského súdu v Nitre v spojení s rozsudkom Okresného súdu Komárno podal obvinený O. I. prostredníctvom obhajkyne Mgr. Daniely Oravczovej, advokátky v Komárne dovolanie z dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a teda, že bolo porušené právo na obhajobu obvineného zásadným spôsobom a podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom.

Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozsudkom vyslovil porušenie zákona v neprospech obvineného O. I. v ustanovení § 2 ods. 9, ods. 10, ods. 12 Trestného poriadku z dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Trestného poriadku, a aby ďalej podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku napadnutý rozsudok okresného aj uznesenie krajského súdu zrušil a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený uviedol, že právo na obhajobu bolo zásadným spôsobom porušené nezákonným zabezpečením a následným nevyradením zo spisu listinných dôkazov, ktoré boli súdom oboznámené čítaním a použité ako podklad pre rozhodnutie, a to rozsudok Okresného súdu Komárno, sp. zn. 2T/107/2004 z 2. apríla 2009 a znalecký posudok A. G., ktoré podľa úradného záznamu vyšetrovateľky zo 6. decembra 2017 boli zaradené do vyšetrovacieho spisu v ich kópii. Tento znalecký posudok znalkyne bol robený v konaní na obvineného ako na obeť trestného činu (poškodeného) a nie ako na páchatel'a. V konaní vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 2T/107/2004 nemal O. I. postavenie obvineného, nemohol realizovať právo na obhajobu napríklad vo vzťahu k zabezpečenému znaleckému posudku, ako ani k samotnému rozsudku Okresného súdu Komárno, sp. zn. 2T/107/2004, z ktorých vychádzal súd v konaní vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 3T/38/2018.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinený uviedol primárne totožný argument a to, že pochádzajú z trestného spisu Okresného súdu Komárno vedenom pod sp. zn. 2T/107/2004 proti obvinenému O. I., nar. v roku XXXX, ktorý bol otčimom obvineného, v ktorom konaní bol obvinený v postavení obeť (poškodeného). Znalecký posudok A. G. bol vypracovaný v inom konaní na obvineného ako na obeť a nie páchatel'a. Nezákonnosť znaleckého posudku A. G. a rozsudku Okresného súdu Komárno, sp. zn. 2T/107/2004 spočíva aj v tom, že nie je zrejmé ako sa dostali do vyšetrovacieho spisu. Na obvineného boli v konaní vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 2T/107/2004 ako na poškodeného robené tri psychologické posudky tromi rôznymi znalcami a je otázne, prečo bol do trestného spisu vedenom na Okresnom súde Komárno vedenom pod sp. zn. 3T/38/2018 zabezpečený len jeden znalecký posudok A. G. a samotný rozsudok. Nezákonnosť dvoch týchto listinných dôkazov spôsobila následnú nezákonnosť všetkých troch znaleckých posudkov D. A.,

X. A., P. D.. Znalčka P. D. v znaleckom posudku odkazuje na výňatky zo znaleckého posudku A. G., čo preukazuje, že s týmto listinným dôkazom pracovala ako so znaleckým posudkom. Rovnako X. A. vo svojom znaleckom posudku na tento posudok odkazuje, taktiež s ním evidentne pracoval ako so znaleckým posudkom. V prípade, ak by sa v spise tieto listiny (znalecký posudok A. G. a rozsudku Okresného súdu Komárno, sp. zn. 2T/107/2004) nenachádzali, neboli by znalcom predložené a je možné, že ich závery by boli iné. Predmetným dvom dôkazom zaradeným do vyšetrovacieho spisu možno vyčítať, že nie je zrejmé, čo sa nimi malo dokazovať. Boli vybraté len niektoré z dôkazov o tomto týraní, keďže nebol predložený celý otčimov trestný spis a otázny ostal dôvod, pre ktorý boli z neho vybraté práve predmetné dva dôkazy. V spravodlivom procese by dokazovanie takto vedené a zamerané nemalo byť, keďže vyššie uvedené neobjasňuje skutkový stav, ale zvädza k prezumovaniu viny obvineného, lebo sa v prípade používala myšlienka, že ako obeť týrania v detstve získal predispozíciu tyrana voči jeho budúcej rodine v dospelosti. Krajský súd sa jasne nevyjadril, či posudok A. G. ako dôkaz spĺňa alebo nespĺňa kritériá pre dôkaz v trestnom konaní uvedené v § 119 ods. 2 Trestného poriadku a k spornému rozsudku sa nevyjadril vôbec. Keď už znalci s týmto listinným dôkazom pracovali, súd mal ich znalecké posudky vyhodnotiť ako nezákonné a nevykonať ich na hlavnom pojednávaní dňa 22. novembra 2018 prečítaním podľa § 268 ods. 2 Trestného poriadku (znalecký posudok PhDr. X. A. PhD., MUDr. P. D., Mgr. D. A.).

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Komárno vo vyjadrení k dovolaniu obvineného z 10. júna 2019 navrhla dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Trestného poriadku.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne a obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) za splnenia podmienky podľa § 372 ods. 1 prvá veta Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že dovolanie obvineného O. I. nie je dôvodné, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Trestného poriadku a poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodiť, a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku), preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľa zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Trestného poriadku.

V úvode svojej argumentácie dovolací súd konštatuje, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Pokiaľ by zákonodarca

zamýšľal urobiť z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

V dovolaní musí byť uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napádané a aké chyby sú rozhodnutiu vytýkané. V predmetnom dovolaní sa pritom konštatuje, že sa jedná o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Obvinený v dovolaní špecifikoval, v čom vidí porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom a to tým, že obvinený nemohol realizovať právo na obhajobu v konaní vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 2T/107/2004, z ktorého boli nezákonne zabezpečené a zaradené listinné dôkazy do konania vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 3T/38/2018 (rozsudok Okresného súdu Komárno sp. zn. 2T/107/2004, znalecký posudok Doc. PhDr. A. G. CSc.), lebo v tomto konaní nemal postavenie obvineného, ale obeť (poškodeného).

Takéto pochybenie súdov nižšieho stupňa dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného zásadným spôsobom, a teda k takej skutočnosti, ktorá už sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Na základe vyššie uvedeného je potrebné podotknúť, že obvinený bol počas celého trestného konania na Okresnom súde Komárno vedenom pod sp. zn. 3T/38/2018 zastúpený obhajcom JUDr. Zoltánom Dekaňom a obhajkyňou Mgr. Danielou Oravczovou, ktorí aktívne pristupovali k výkonu obhajobných práv obvineného, pričom právo obhajoby mohol v plnom rozsahu realizovať.

Podstatnou vo veci je však skutočnosť, že pokiaľ obvinený vyvodzuje porušenie práva na obhajobu zo skutočnosti, že v konaní vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 2T/107/2004 nemal postavenie obvineného, ale postavenie poškodeného a nemohol v plnej miere uplatňovať právo na obhajobu, Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že je nevyhnutné diferencovať jednotlivé trestné konania, pričom ide o rôzne trestné konania. Trestné konanie vedené na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 2T/107/2004 nie je predmetom dovolacieho konania. Navyiac, ak obvinený nemal v tomto konaní postavenie obvineného, logicky nemohol uplatňovať ani právo obhajoby (§ 34 a nasl. Trestného poriadku) a naopak vzhľadom na vyššie uvedené v konaní vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 3T/38/2018, ktoré je predmetom dovolacieho konania, bolo právo na obhajobu v plnej miere naplnené.

S ohľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky dáva do pozornosti, že dovolacím dôvodom podľa § 371 odsek 1 písmeno c) Trestného poriadku je len zásadné porušenie práva na obhajobu. Takýmto zásadným porušením by bolo najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe podľa § 37 Trestného poriadku, ktoré by mohlo mať konkrétny vplyv na vykonanie jednotlivých úkonov trestného konania smerujúcich k vydaniu rozhodnutí procesnej povahy (napríklad rozhodnutie o obmedzení osobnej slobody) alebo meritórneho rozhodnutia, pričom povinná obhajoba z dôvodu podľa § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku bola zachovaná. Dôležité sú teda aj konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach. Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v článku 50 odsek 3 Ústavy Slovenskej republiky, v článku 40 odsek 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v článku 6 odsek 3 písmeno b), c), d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia. Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371

ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok na plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu, a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu, na uplatnenie každého práva na obhajobu. Tento dovolací dôvod možno úspešne uplatňovať len vtedy, ak právo na obhajobu bolo porušené zásadným spôsobom.

Pokiaľ obvinený rezignoval na možnosť využiť svoje práva a má "aktuálne pocit, že ich nevyužíval v pôvodnom konaní podľa svojich predstáv, resp. by ich realizoval inak", o ktorých bol riadne poučený, potom sa sám zbavuje práv, ktoré mu prináležia podľa Trestného poriadku, a preto sa nemôže v ďalšom konaní právne účinne domáhať porušeniu svojich práv, ak sa sám o tieto svoje práva dostatočne nezaujíma a nestará (*vigilantibus leges sunt scriptae* - zákony sú napísané pre bdelych, treba byť bdely, aby sme mohli ochrániť svoje právo, *vigilantibus iura* - právo je na strane ostrážitých, *vigilantibus non dormientibus iura subveniunt* - právo pomáha bdelym nie spiacim).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle článku 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (*solery or to a decisive extent*) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozsudok č. 36110/03 z 2. februára 2010), lebo odhliadnuc od toho, že vina obvineného bola založená predovšetkým na dôkazoch, a to výpovediach svedkov (G. I., G. S., O. S., Z. Y., X. B., W. D., A. T. a pod.), ktoré obvinený nenamietal, tak znalecký posudok A. G., ktorý bol navyše do spisu založený ako listinný dôkaz (nie ako znalecký posudok), nemá charakter nezákonného dôkazu, pričom súdy z neho ani explicitne nevychádzali pri rozhodovaní o vine obvineného.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonal dôkazy nezákonným spôsobom, tzn. že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. Pokiaľ ide o námietku obvineného, že listinný dôkaz má charakter nezákonného dôkazu, platí že súd nezistil v tomto smere porušenie žiadneho zákonného ustanovenia. V danom prípade listinný dôkaz má zákonný podklad (§ 119 ods. 2 Trestného poriadku) a bol zaobstaraný už v prípravnom konaní po začatí trestného stíhania vyšetrovatelkou Policajného zboru z konania vedeného na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 2T/107/2004. Ide preto o dôkaz zákonný.

Nebol preto naplnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného nie sú splnené žiadne dôvody dovolania, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu o dovolaní opravný prostriedok nie je prípustný.